

SENSURVEILEDNING

Emnekode og navn: PSY1016/PSYPRO4116	Semester / År / Eksamenstype: Høst/2020/ Digital hjemmeeksamen/INSPERA, 4 timer
Eksamensoppgave	
Alle oppgavene skal besvares. Gjør selv de nødvendige avgrensninger med tanke på at det er en fire-timers eksamen. Oppgavene skal besvares ut fra pensum.	
Oppgave 1	
Femfaktormodellen (FFM) har en sentral rolle i moderne personlighetspsykologi. Diskuter i hvilken grad femfaktormodellen fortjener den plassen den har. Hvordan kan integrering av andre perspektiv på personlighet kompensere for eventuelle begrensninger ved FFM? modellen?	
Oppgave 2	
Drøft påstanden: «Introverte trives bedre med hjemmekontor enn ekstroverte». Ta utgangspunkt i teorier og forskning beskrevet i pensum.	
Oppgave 3	
Gjør rede for hvordan individuelle forskjeller i bruk av sosiale medier; for eksempel hva man poster, hvor sterkt de uttrykker politiske meninger, eller generelt hvor mye man bruker sosiale media eller velger å ikke gjøre det, kan forklares ut fra det intrapsykiske domenet.	
Oppgave 4	
Gjør rede for relevante metoder for å studere personlighet innenfor tre domener i pensum. Diskuter hvordan de ulike metodene som benyttes representerer forskjellige syn på hva personlighet er innenfor de tre domenene du har valgt.	
Relevant pensumlitteratur:	
PSY1016 PERSONLIGHETSPSYKOLOGI 1 (7,5 STUDIEPOENG VÅR) Larsen & Buss (2017) Personality Psychology: Domains of knowledge. Kap 1-9, 11-13, 1516, 18 Andre versjoner av boka kan benyttes.	

Eksamenskrav:

Om en deloppgave ikke er besvart, eller på annen måte tilsvarende F, vil ikke dette automatisk medføre at hele oppgaven får F. Men en ubesvart oppgave vil trekke karakteren betydelig ned, spesielt med tanke på at det er en hjemmeeksamen.

Referanseliste, eller referanser i tekst, er ikke påkrevd. *Faglig diskusjon med vekt på pensum og empiri er bedre enn «synsning» og common-sense*

Refleksjon og selvstendighet bør vektlegges mer enn detaljkunnskap, gitt at oppgaven besvares hjemme, med alle hjelpemidler tillat.

Oppgave 1: FFM er den mest sentrale modellen innenfor det disposisjonelle domenet, og har fått bred empirisk og teoretisk støtte. (arvelighet, kulturell universalitet, gode mål, kompatibel med andre teorier/modeller, for begge kjønn, kan predikere atferd..). Evolusjonsperspektivet kan bidra til å forklare hvorfor det akkurat er de fem trekkene som er i modellen, det biologiske domenet bidrar til å forstå arveligheten av trekkene, det fysiologiske bidrar til å forstå prosessen bedre, mens det sosiale og kognitive bidrar til å forstå miljøet, og interaksjon med miljøet bedre. Det dynamiske perspektivet bidrar også til å dekke deler som er utelatt i trekktilnærmingen.

Oppgave 2:

“Extraversion: high scorers have many friends, like parties, require people around to talk to, like playing practical jokes on others, display carefree, easy manner, and have a high activity level. Går man ut fra den biologiske modellen, og studiet av sensorisk deprivasjon, gir dette støtte for påstanden. På den andre siden vil det være mange andre faktorer som er avgjørende, -om man bor sammen med andre, om det er mulighet for å møte andre utenom jobb, og hvor ofte det er digitale møter. Teorier og noe empiri vil støtte påstanden, men personligheten er også viktig når det gjelder å forme sitt eget miljø, og de med høy E vil i større grad prøve å endre sitt miljø til å bli mer stimulerende. Passiv og aktiv person-miljø interaksjon/korrelasjon vil være relevant å nevne her.

Oppgave 3

Det intrapsyiske domenet (psykoanalyse/humanisme) fokuserer på behov og motiver.

- Fordi at motiver kan være svaret på et viktig personlighetsmessig spørsmål: ”Hva får mennesker til å handle på ulike måter”?
- Motivastilnærmingen et bindeledd mellom den intrapsyiske tilnærmingen og trekkpsykologi i personlighetspsykologien?
- Trekkteori *beskriver* i hovedsak atferd; altså ender man opp med å forklare atferd med atferd (sirkelargumentasjon?)
- *Nøkkelen* til å forstå og *forklare* hvorfor vi gjør som vi gjør ligger i å få tak i folks motiv og behov

Intrapsykisk perspektiv

Ulike faktorer påvirker atferd, tanker og følelser

Mange av disse psykologiske mekanismer opererer utenfor vår bevisste oppmerksomhet
Selv om mange av disse begreper og grunnleggende antagelser i dette domenet ligger utenfor rekkevidden av en direkte empirisk uttesting, viser forskning at f. eks motiver kan påvirke atferd

Barndommen er viktig for den voksne personligheten

Oppgave 4. Se tabellene nedenfor for en kort oppsummering av de ulike synene på hva personlighet er. Videre vil man i det intrapsyiske domenet ikke anta at man kan måle personlighet direkte, derfor benyttes projektive tester. Innenfor det biologiske er fokuset på gener og adopsjonsstudier, fysiologiske målinger. Personlighetstester innenfor det disposisjonelle domenet.

Tema	Trekkteori	PersonlighetHelse	Evolusjon	Atferdsgenetikk	Fysiologisk
Hva er personlighet?	Disposisjoner, Samling av tanker, følelser og atferd- relativt stabil, karakteriserer individet	Samme som trekk – mer opptatt av konsekvenser av personlighet enn hva det er	Enten tilfeldige individuelle forskjeller eller evolverte løsninger på problemer der det ikke er en måte å løse problemet på som er best på tvers av kontekst	Relativt stabile individuelle forskjeller i tanker følelser og atferd, definert som trekk, som skyldes et samspill mellom arv og miljø	Likheter med biologisk, atferdsgenetisk og trekktilnærmingen. Personlighet er biologi
Utvikling av personlighet?	Delvis arvbart, Relativt stabil etter 30-årsalderen		Livshistorieteori: forskjeller mellom rask og sakte, kan være i respons til oppvekstmiljøet	Man blir likere foreldre med tiden	Lite fokus
Hovedtema	Hvor mange trekk er nok, 3, 5, 16? Hvordan organiseres de, og hva er konsekvensene	Konsekvenser av personlighet – hvordan personlighet påvirker helse og mestring av stress	Hvorfor finnes personlighetstrekk:Hvilke adaptive løsninger tilbyr personlighetstrekk til stabile problemer i miljøet over evolusjonær tid? Hvordan oppstår og vedlikeholdes individuelle forskjeller (genetikk og seleksjon og miljøforhold)?	Tre lover: Varians i stabile individuelle forskjeller forklares av genetisk varians. Det å vokse opp i samme familie forklarer nesten ingen varians. Likevel forklares mesteparten av variansen av ikke-genetiske forhold.	Fysiologiske teorier, BIS/BAS, Eysenck (PEN), SS, og Cloningers tredimensjonale modell
Terapi	Personlighetstesting kan brukes for å forstå individet i terapi situasjonen	Personlighet har sammenheng med psykisk helse – denne kunnskapen kan brukes i terapi	Ikke relevant for perspektivet.	Ikke relevant	Forstå f.eks spillavhengighet, depresjon osv
Forskning	Forskning sentralt. Særlig NEO PI-R og andre målinger av de fem store trekkene	Forskning sentralt. Trekk som har sammenheng med helse, særlig longitudinelle studier	Forskning sentralt. Kritik: fremdeles mer teoribygging enn empirisk testing.	Forskning sentralt. Svære datasett med tvillinger og adopterte. Hovedfunnene særdeles robuste.	MRI, blodtrykk, hjerteaktivitet, osv nye og bedre metoder gir nye muligheter for integrering med annen personlighetsforskning

Tema	Emosjoner	Kognitivt	Sosialt/kulturellt	Psykodynamisk	Humanistisk
Hva er personlighet?	Her: Spesifikt forskjeller i emosjonell respons.	Skjema og kognitive prosesser	Ikke bare inne i individet, men sosialt og kulturelt påvirket	Dynamisk sett av profeser stadig i bevegelse	Det hele mennesket slik det oppfattes av individet selv
Utvikling av personlighet?	Ikke spesifikt relevans; emosjoner uttrykkes gjennom livet, men uttrykkes forskjellig på forskjellig alder	Utvikling av ulike kognitive prosesser	Påvirkes av situasjoner, samfunnet, kulturen, betydningsfulle andre	Personligheten er stabil etter barndommen	Personligheten kan endres hvis man vil det selv
Hovedtema	Hvem kjenner hvilke emosjoner mest sannsynlig? Kan emosjonelle tilstander forstås på bakgrunn av trekk og individuelle forskjeller?	Ulike kognitive prosesser Tankeprosesser Tankeinnhold	Sosial interaksjon, personlighetstrekk og reaksjoner hos andre, kjønnsforskjeller	Ubevissthet Seksuelle og aggressive drifter styrer atferd Forsvar	Motiver, behov, selvaktualisering, mennesket som aktivt og skapende
Terapi	Ikke direkte relevant for temaet.	Kognitiv atferdsterapi Metakognitiv terapi		Terapi kan avdekke det ubevisste	Motivasjon er ikke basert på en mangel som øker spenning. Bare en motivasjon i livet er viktig: Selvaktualisering
Forskning	Har vært et stort forskningsområde delvis knyttet til helse, i de seneste årene mer fokus på hvem som opplever glede.		Forskning sentralt	Forskning vanskelig	Maslow utviklet sin teori uavhengig av empiriske data, noe forskning gjort på det i senere tid.

Karakterbeskrivelse:

symbol	betegnelse	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier.
--------	------------	---

A	fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	god	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Faglærer / oppgavegiver:

Navn: Eva Langvik

Sted / dato: Trondheim, 3.05.20